mi. Daugiausia rankos ištiestos, prie šonų priglaustos arba nežymiai sulenktos ir sudėtos dubens srityje. Rečiau jos sudedamos juosmens srityje, o ant krūtinės sudėtos rankos yra reta išimtis. Keliuose kapuose išlikę lentų pėdsakai, bet visai nerasta vinių.

Daugumas mirusiųjų laidoti be jokių įkapių, o ten, kur jos yra — labai menkos. Dažniausiai tai paskiras žiedelis, geležinė sagtis ar peiliukas, retkarčiais odinė piniginė prie šono ar peties su sunykusia XVII a. monetėle ar visai tuščia.

Tenka paminėti tik du įdomesnėmis įkapėmis išsiskyrusius kapus. Pilkapio Nr. 2 kape Nr. 10 mirusiajam kaukolės dešinėje pusėje padėtas nedidelis molinis puodas, o prie kairiojo šono gulėjo geležinis plačiaašmenis kirvis ir stambi odinė piniginė su žvaigždutės formos apkalu.

Pilkapio Nr. 7 kape 6 mirusiajam prie diržo ties juosmeniu buvęs prikabintas akmeninis galąstuvėlis ir nedidelis peilis, o prie dešiniosios kojos pėdos kaulų gulėjo geležinė dvigubo nupiauto kūgio formos buožė su skyle centre.

NORKŪNŲ PILKAPYNO KASINĖJIMAI 1968 METAIS

STASYS JUODELIS

Norkūnų pilkapynas yra Rokiškio rajone, Norkūnų kaimo pietinėje dalyje, kairiajame Audros upelio nuolaidėjančiame šlaite. Tuojau už pilkapyno prasideda platus pelkėtas Audros slėnys.

Pilkapyne yra 17 pilkapių žymės; visi jie stipriai apardyti. Du iš jų (Nr. 2 ir 10) Rokiškio kraštotyros muziejus yra kasinėjęs 1949 ir 1964 metais. Pilkapiai buvę apdėti akmenų vainikais. Rastieji radiniai skiriami VI—VII amžiams.

1968 m. kasinėti dar 3 pilkapiai (Nr. 1, 4 ir 16). Visi trys pilkapiai aiškių akmenų vainikų nebeturėjo. Jų aukštis siekė 30—50 cm, pilkapio Nr. 1 skersmuo — 4,5 m, Nr. 16—5 m, pilkapio Nr. 4 skersmens negalima buvo nustatyti.

Visi trys pilkapiai ištisai suardyti. Pilkapių Nr. 1 ir Nr. 4 iškastos duobės buvo užverstos iš dirvos surinktais

akmenimis, kurie vėliau susimaišė su užgriuvusiomis duobių pakraščių žemėmis. Juose rasta atskirų žmonių galūnių kaulų, o pilkapyje Nr. 4 ir sudaužyto molinio žaislo — avino galvutė, kuri, matyt, pateko pilkapio iškasimo metu. Ant pilkapio Nr. 16 akmenų buvo žymiai mažiau, ir pats pilkapis atrodė kiek mažiau apardytas, tačiau jį perkasus iki aplinkinio žemės paviršiaus lygio, buvo atidengta ištisai sumaišyta žemė ir krūva akmenų, kurie, matyt, iškasus pilkapį, buvo sumesti. Maišytoje žemėje buvo pavienių angliukų. Jokių kapo pėdsakų nerasta.

1968 m. Norkūnų pilkapyno kasinėjimai parodė, kad pilkapynas yra sunaikintas ir kituose nekasinėtuose pilkapiuose tikėtis ką nors rasti yra maža vilties. Gali pasitaikyti tik atskirų atsitiktinių radinių, kurių anksčiau pilkapyną ardę asmenys nerado. Todėl ilgam saugojimui Norkūnų pilkapyno, gal būt, nėra prasmės palikti.

PAMUSIO PILKAPIŲ, VARĖNOS RAJ., TYRINĖJIMAI 1968 METAIS

ONA KUNCIENĖ

Pilkapiai yra 80 km į pietvakarius nuo Vilniaus, Pamusio miške, dešiniajame Musės upelio krante, 500 m į vakarus nuo Pamusės kaimo.

Šie pilkapiai buvo kasinėti dar XIX a. pabaigoje. 1889 m. E. Volteris kasinėjo 22 pilkapius, o 1889, 1890 ir 1893 m. V. Šukevičius ištyrė dar 12 pilkapių su degintiniais V—XI a. žmonių kapais [1].

Praėjus 75 metams — 1968 m. vėl tyrinėti šie pilkapiai [2].

Pilkapiai dabar yra gana tankiame miške, apie 1 ha dydžio plote; 1968 m. jų čia buvo išlikę dar 70. Jie iš-

[1] Radiniai yra Lietuvos TSR Istorijos-etnografijos muziejuje (AR 122:1—144); **W. Szukiewicz,** Kurhany ciałopalne w Pomusiu.— Światowit, t. 2, Warszawa, 1900, p. 3—18.

[2] Tyrinėjo Lietuvos TSR MA Istorijos institutas, vad. instituto bendradarbė O. Kuncienė. Ekspedicijoje dirbo Lietuvos TSR Istorijos-etnografijos muziejaus bendradarbė D. Balčiūnaitė. **О. В. Кунцене,** Исследования курганов Памусис.— Археологические открытия 1968 года, Москва, 1969, p. 359—360.